

met dank aan

Wilt u op de hoogte gehouden worden van de activiteiten van Stichting Oude Muziek De Graafschap en volgend seizoen voorrang krijgen bij het bestellen van kaarten voor onze Kasteelconcerten, dan kunt u voor min € 25,- per jaar donateur worden. U wordt dan met voorrang geïnformeerd over onze nieuwe serie en ontvangt korting op uw bestelling. U kunt zich aanmelden door een e-mail te sturen naar graafschapmuziek@planet.nl of te bellen naar 0575-529978.

Zaterdag 21 november 2009

15.00u

De Oldenhof

Musica Ricercata

Stichting Oude Muziek DE GRAAFSCHAP

Michael Stüve	viool
Joost Hekel	klarinet
Riko Fukuda	fortepiano

PROGRAMMA

Kamermuziek uit het 'Ottocento'

Nicolas Isouard
(1775 - 1818) *Ouverture tot de Opéra "L'Une pour l'Autre"*
pour le Pianoforte avec Accompagnement de Violon

Vincenzo Gambaro
(1785 - 1824) *Duo concertant in F op 6 n. 3*
per clarinetto e violino
- Allegro non troppo
- Rondo vivace

Gioacchino Rossini
(1792 - 1868) *Uit: Quelques rien pour album*
- *Un Rien* in g
- *Un Rien* in in Es
- *Un Rien* in C

Gioacchino Rossini
Fantasia in Es
clarinetto e pianoforte

PAUZE

Giovanni Sgambati
(1841 - 1914) *Andante cantabile in D op. 24 n. 1*
Serenata napoletana op. 24 n. 2
Gondoliera op 29

Gioacchino Rossini
Uit: Quelques rien pour album
- *Un Rien* in f
- *Un Rien* in fis

Amilcare Ponchielli
(1834 - 1886) *'Paolo e Virginia'*
Duetto per clarinetto e violino con accompagnamento di pianoforte, ispirato all'omonimo romanzo di Jacques-Henri Bernardin de Saint-Pierre

Bij Italiaanse kamermuziek denken wij niet zo snel aan de 19e eeuw. Na de bloei van de instrumentale muziek in de Barok, staat na 1750 in Italië de vocale muziek en opera centraal. De instrumentale kamermuziek zoals die ten noorden van de alpen tot bloei was gekomen, ging net als de Duitse Romantiek met zijn grote invloed op de kunsten grotendeels aan Italië voorbij. Men was minder vatbaar voor de verleidingen van de romantische beweging dan in het noorden en Italiaanse componisten waren minder geneigd tot nieuwe en radicale experimenten. Niet dat in de 18e eeuw de klassieke stijl in Italië geen ingang had gevonden: juist tussen de werken van Paisello, Piccini, Cambini, Boccherini, Sammartini en Cimarosa had de jonge Mozart zich tijdens zijn reizen door Italië als een vis in het water gevoeld.

Tijdens de restauratie na de napoleontische oorlogen, kwam de opera opnieuw snel tot bloei. Ook de kamermuziek stond in het teken van de opera en het *belcanto*. Leek de vorm nog wel op een sonate voor piano en viool, dan nog was de inhoud gebaseerd op vocale voorbeelden, zoals het geval is met de bewerking van de *Ouverture tot de Opéra "L'Une pour l'Autre"* van **Nicolas Isouard** of Nicolò de Malte zoals hij zich ook liet noemen. Geboren op Malta verhuisde hij naar het centrum van de 19e eeuwse cultuur: Parijs. Hier boekte hij immense successen met zijn meer dan 40 opera's voor het Théâtre de l'Opéra-Comique. In de ouverture sluit Isouard naadloos aan bij de soepele klassieke stijl van de komische opera zoals wij die kennen van bijvoorbeeld Cimarosa.

Ook **Gambaro** trok met de Franse legercorpsen vanuit zijn geboorteplaats Genua naar Parijs, waar hij als klarinettist aan het Théâtre Italién onder Catalani zeer geprezen werd om zijn fraaie geluid. In 1814 opende hij er samen met zijn broer een muziekuitgeverij, waar naast pedagogische werken vooral ter promotie van de nieuwe klarinet van Iwan Müller, ook zijn *duo's* voor viool en klarinet verschenen. In deze *Gebrauchsmusik* componeert Gambaro voor twee ensemble-instrumenten een levendige afwisseling van begeleidende passages en lyrische melodiën.

Veruit de beroemdste Italiaanse componist van de vroege 19e eeuw, die ook het grootste deel van zijn leven het verdeelde Italië ontvluchtte, was **Gioacchino Rossini**. Hij had een uitgesproken melodisch talent en een fijn gevoel voor theater, wat hem snelle successen opleverde. Tussen zijn achttiende en dertigste schreef hij tweendertig opera's en twee oratoria, twaalf cantates, twee symfonieën en een aantal andere instrumentale werken.

Daarna was hij 'binnen' en legde hij zich toe op de culinaire genoegens van het leven en schreef de laatste veertig jaar van zijn leven alleen nog bij gelegenheid geestelijke muziek, liederen en na 1855 zijn *Péchés de vieillesse* ('zonden van de oude dag'). Deze bundels bevatten liederen, ensemblestukken en werken voor piano solo op vaak humoristische teksten en zelfs nihilistische titels, zoals de verzameling 'nietsen' in *Quelques rien pour album*. Al deze stukken heten 'Un Rien' en vormen

een bont geheel van uiterst smaakvolle, virtuoze en kleurrijke pianowerken. Men kan zich Rossini voorstellen, naar verluidd liggend op bed componerend, die een gevallen blaadje liever opnieuw componeerde dan dat hij het opraapte...

Met *Guillaume Tell* kwam Rossini de romantiek het meest nabij. Misschien kwam het door zijn natuurlijke afkeer van de nieuwe romantische beginselen dat hij daarna besloot om een punt te zetten achter zijn operacarriere. In het grootste deel van zijn oeuvre is Rossini een representant van de diep gewortelde Italiaanse overtuiging dat opera in wezen de hoogste manifestatie van een intensief beoefende zangkunst is, met als voornaamste doel het behagen en ontroeren van de luisteraar met melodieuze, onsentimentele, spontane en (in elke zin van het woord) populaire muziek. Dit alom gedeelde idee was een belangrijk tegenwicht tegen de visies op opera die men er in Frankrijk en Duitsland op na hield.

Deze visie op opera, die uiteindelijk leidde tot de pure 'gezongen emotie' van Verdi en Puccini, moest niets hebben van het doorwrochte drama van Wagner. Interessant is dat juist ook de werken van **Sgambati**, die in de tweede helft van de eeuw in Rome als dirigent, pianist en componist als voorvechter van de Duitse muziek werkzaam was, bol staan van de opera-elementen. Hij was leerling van Liszt en dirigeerde de eerste uitvoering van Beethovens Derde Symfonie in Italië in 1866 en schreef pianokwintetten en symfoniën. In de *Serenata napoletana* en *Gondoliera* blijkt hoe dicht het 'instrumentale' *bel canto* -zeker als kamermuziek- staat bij de salonmuziek van de vroege 20e eeuw.

Amilcare Ponchielli werd in 1880 tot professor voor compositie aan het conservatorium van Milaan benoemd. Tegenwoordig vooral nog bekend door zijn fameuze «Dans der uren», uit de opera *La Gioconda*, was hij de beroemdste operacomponist van zijn tijd en tot zijn leerlingen behoorden o.a. Puccini en Mascagni. *Paolo e Virginia* is een kamermuzikale mini-opera gebaseerd op de wijd verbreide roman die Jacques-Henri Bernardin de Saint-Pierre aan de vooravond van de revolutie in 1787 schreef. In 'Paul et Virginie' krijgen de verlichtingsidealen van de 'nobele wilde' van Rousseau vorm in het idyllische verhaal van twee geliefden op het onbedorven eiland Mauritius. Beschavingseisen vanuit Frankrijk corrumperen hun zuivere liefde en op de gedwongen reis naar het thuisland komen zij uiteindelijk tragisch aan hun einde tijdens een schipbreuk. In de instrumentale dialogen, melodiën en dramatische ont-knoping is het verhaal op schitterende wijze vertolkt.

***

Na zijn vioolstudie in Frankfurt en London, werkte **Michael Stüve** in de orkesten van de Wiener Volksoper, the Wiener Staatsoper and the Maggio Musicale Fiorentino. In 1987 richtte hij in Florence *Musica Ricercata* op als onderzoeks- en concertorganisatie waarmee hij optrad in festivals in Oostenrijk, Italië, Frankrijk en Japan. Hij organiseerde het congres *Musica e Crisi sonora (Muziek en de Geluidscrisis)* voor de stad Florence en publiceerde het verslag ervan. *Musica Ricercata* staat bekend om zijn originele thema-gebonden programma's.

Riko Fukuda studeerde aan het Toho-Gakuën conservatorium in Japan en bij Stanley Hoogland in Den Haag Zowel het spelen als soliste als ook de kamermuziek hebben haar speciale aandacht. Zij speelt o.a. in het Nepomuk Fortepiano Quintet, waarvan twee cd's uitkwamen en haar solo cd's met werken van Haydn, Pinto en Dussek en recentelijk met werken van Mendelssohn werden zeer goed ontvangen. Riko speelde regelmatig op het Festival Oude Muziek in Utrecht en in Oregon rond violist Sergiu Luca.

Joost Hekel studeerde klarinet bij Ru Otto en Walter Boeykens aan de Conservatoria van Amsterdam en Rotterdam en historische klarinet bij Eric Hoeplich aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Hij nam meerdere CD's op, o.a. met trio's van Stravinsky en Bartok en Boheemse solo- concerten. Verder speelt hij bij uiteenlopende ensembles zoals IL Fondamento, Octophorus, La Stagione, Wiener Akademie, en Floriligium Musicum. Joost Hekel is tevens musicoloog en dirigent van een kamerkoor.

***

Volgende kasteelconcert van Stichting Oude Muziek De Graafschap
(voor overige concerten zie onze folder en de website)

Zondag 13 december 2009 / 15.00u.

t'Haveke
(uitverkocht)
Amuse-Oreille
Tokkelende Barok